

שום ביטוי של גינוי אין בו כדי להקיף את מלוא עוצמת הזוועה של הפשע המיפלצתי שחוללו בשבוע שעבר שלושת אנשי "החזית הדמוקרטית" בעיירת העור לים הגדולית מעלות. לטבח מעין זה אין שום הצדקה, שום הסבר ושום תירוץ. הוא פרו תכנון של מוח שמני, שאפילו אם התכוון מלכתחילה להשתמש בתלמידים שנחטפו בבני-ערובה בבית-הספר במעלות עדימנת לסינוט ממשלתי-ישראלי שיחזרום של חבלנים כלואים. הוא היה צריך לקחת בחשבון אפשרות סבירה שידדים אלה יתרגו. לא היה זה פשע מוקרי. אין כל ספק ששלושת הרוצחים שהשתלטו על טיוז בית-הספר התכוון הדתי של צפת, קיבלו הוראה מפורשת ממפקדיהם לרצוח ילדים במיקרה הצורך.

קשה לרדת לעומקה של הצינונית המזוויעה של אירי גון טירור, שעד רקע התחרות בין אירגוני הטיור הפלסטיניניים, עד רקע המיזחמה הפוליטית בין מישטרים ועד רקע מאמצי הפיוס וההפרדה של הד"ר קיסנינג'ר במזרח, בהר להביע את עמדתו באמצעות גופות של ילדים. אשמתם ואחריותם של מטורפים פאנאטיים מעין אלה צריכה להיות ברורה להלטינו, מעבר לכל ויכוח. אבל אסור שאשמה-שאינה-טעונה-ההוכחה זו תאפיל ותכסה על הסיוע שתרכו גורמים אחרים לאפשרות כזו צוע הטבח. הדברים הם המורים ונוראים. יש בהם כדי להטיל האשמה של אי-הצלחת חייהם של 24 ילדים על מצפונם של כמה ממנהיגי ישראל.

אבל עד כמה שהדברים כואבים ומחייבים השתקה לכאורה, אין מנוס מלהגיד אותם. פרשת מעלות מחייבת בירור יסודי של כל ההיבטים שלה — גם אלה שממדי שדתי-ישראלי רוצה להעלים אותם. והמסקנות, מרות ואכזריות ככל שתהיינה, אינן צריכות לשמש כדי לנגח אישיות זו או אחרת. יש צורך לבהון את הפרשה ולהפיק ממנה לקחים כדי שתיווצר מוסגרת קבועה לנוהגים במיקרה שטרגדיות מעין זו שהתרחשה במעלות תחזורנה — ואין ספק שהן עלולות לשוב.

חייבת להיות הכרעה ברורה מראש לגבי הסטנדרט דים הדרושים למיקרה הישנות פרשה מעין זו. הממשלה ומוסדות הביצוע שלה חייבים לדעת מה מותר ומה אסור לעשות במיקרים כאלה, עד מנת שלא רק המחבלים, אלא גם הלוחמים בחבלנים, לא ידחמו על גבם של ילדים.

עיר ההרבה

של אדם כזה, קיבלה בשלב מסויים את המלצותיו והניחה לו להוליך אותה שולל. משה דיין זמה השבוע להמחר בתום ליל-הימורים ארוך, שכבר איבד את כל רכושו. מישהו נתן לו אסימון והוא משליך אותו על שולחן ההימורים באומץ-לב שמקורו בייאוש. ההימור האחרון. הכל או לא כלום. ההימור ניכשל — אחרים שילמו את המחיר והוא יוצא מגדרו כדי למלט את עורו.

ועדת-החקירה שמונתה השבוע לחקר הטבח במעלות, תבדוק ודאי את כל המחבלים שנחשפו בפרשת מעלות, שאיפשרו לכנופיית רוצחים להשתלט על 100 תלמידים. הוועדה תפרסם את מסקנותיה ותצביע על האשמים. אבל ספק אם ועדה זו תתייחס גם להיבט המחיר ביותר של הפרשה: איך וכיצד נגררה ממשלת-ישראל, כמעט בניגוד לרצון כל חבריה, להימור הנואש של מנהיגי שעולמו חרב עליו, שאיבד את כושר השיפוט שלו, והניחה לו לשחק בחייהם של ילדים?

האם משה דיין השתגע? האם הוא איבד את עשתונותו עד לטירוף חושים? שאלות אלה צצו השבוע מאלהיו, נוכח התפרצותו ההיסטרית של שר-הביטחון הכושל של ישראל, אשר עלה על במת הכנסת, ובנאום רגשני ופרימיטיבי, ניסה למצוא צידוק רעיוני להימור בשבוע שעבר על חייהם של 85 ילדים.

לא היה ספק: משה דיין איבד את שיווי-המשקל הנפשי שלו. ההתפרצות הרגשנית שלו — שהביאה אותו ביום רביעי בשבוע שעבר לתבוע מהרגע הראשון את החימור המחריד בחייהם של תלמידי בית-ספר תיכון ודחפה אותו השבוע לכפור במינויין של ועדת-החקירה, עליהן מוטל גם לבדוק את טיב מעשיו ושיקוליו — הוכיחה זאת לעיני כל.

אבל דיין אינו נושא באחריות בלעדית להימור הנורא במעלות. שותפה לאח-ריות זאת ממשלת-ישראל כולה, שהסתמכה באותו יום זוועות על טיב שיקוליו